

DD
DEJVICKE DIVADLO

Nikolaj Vasiljevič Gogol

REVIZOR

Nikolaj Vasiljevič Gogol
REVIZOR

překlad: Zdeněk Mahler
scéna: Bára Lhotáková
kostýmy: Petra Štětínová
hudební spolupráce: Luboš Krtička j.h.

režie: Sergej Fedotov j.h.

osoby a obsazení:

Anton Antonovič Skvoznik - Duchanovskij /hejtman/	Ivan Trojan
Anna Andrejevna /jeho žena/	Klára Melišková Denisa Nová
Marja Antonovna /jeho dcera/	Zdenka Volencová *Karolína Rottová
Luka Lukič Chlopov /školní inspektor/	Jan Španbauer
Amos Fjodorovič Ljapkin - Ďapkin /okresní soudce/	Pavel Řezníček
Artěmij Filipovič Zemljanika /správce chudinského ústavu/	Pavel Žatečka
Ivan Kuzmič Špekín /poštmistr/	Ladislav Frej
Petr Ivanovič Dobčinskij /statkáři žijící ve městě/	Zita Morávková
Petr Ivanovič Bobčinskij	Jana Holcová
Ivan Alexandrovič Chlestakov /úředník z Petěrburgu/	Martin Myšíčka
Osip /jeho sluha/	David Novotný
Christian Ivanovič Hübner /okresní lékař/	*Pavel Šimčík
Štěpán Iljič Uchovertov /náčelník policie/	*Martin Pechlát
Svistunov /policajt/	*Tomáš Měcháček
Fevroňja Petrovna Pošlepkínová /žena zámečnicka/	Denisa Nová Klára Melišková
Miška /sluha hejtmanův/	*Tomáš Měcháček
Služka	Denisa Nová Klára Melišková

*posluchači I. ročníku DAMU

V inscenaci bylo použito hudby I. Stravinského, A. Schnidkeho a L. Krtičky.

světlo: Ječmínek
zvuk: Tom Rejhol
inspice: Pavla Dvořáková

I. premiéra 12. ledna 1998
II. premiéra 14. ledna 1998

*Čemu se smějete?
Sami sobě se smějete?*

Reniz

„...Divadlo není vůbec prázdná zábava a naprosto už ne zbytečnost, uvážíš-li, že se na něm může sejít najednou pět nebo šest tisíc lidí a že celé tohle množství, v němž, posuzuješ-li každého jednotlivce, nemá jeden s druhým nic společného, se může najednou rozehvět jedním otřesem, rozplakat jedněmi slzami a rozesmát jedním společným smíchem...“

/N.V.Gogol ve stati O divadle, o jednostranném názoru na divadlo a o jednostrannosti vůbec/

Otázky pro režiséra Sergeje Fedotova :

1/ Když vám Dejvické divadlo nabídlo spolupráci, jednoznačně jste si pro ni z několika nabízených titulů zvolil Gogolova Revizora. Proč právě jeho ?

Nikolaj Vasiljevič Gogol je, dá se říci, mým nejmilejším autorem. V jeho díle se odráží vše, celý život, včetně jeho absurdit a nepochopitelných záhad. Řekl bych, že je to přesný obraz Ruska, minulého i současného. Vždyť Rusko je také velkou, záhadnou zemí plnou paradoxů, o které bych mohl prohlásit: její zvláštní atmosféra je schopná zabíjet své velikány. Vzpomeňme třeba Puškina nebo Lermontova, ale také Majakovského, Jesenína a i Vysockého.

Proč se tak děje, je záhada, kterou se mimo jiné pokouší rozkrýt ve svém díle i N.V.Gogol. Způsob, kterým tak činí, je na rozdíl od Dostojevského, který je rovněž považován za zrcadlo ruské společnosti, pro mě přitažlivý tím, že se jedná z velké části o absurdní hořkou grotesku, známou jako „smích skrze slzy“. Zejména v Revizorovi je toto „tragikomické absurdno“ s prvky tajemné mystiky dovedeno k dokonalosti. A právě tím je mi tato komedie tak blízká.

2/ Jste nejen režisérem, ale i uměleckým šéfem permského divadla U mostu. Vaše divadlo je známé tím, že pracuje podle metody slavného herce a režiséra Michaila Čechova. Můžete nám způsob vaší práce nějak přiblížit ?

Michail Čechov byl především fenomenální herec, jehož Chlestakov ve slavné mchatovské inscenaci Revizora byl něčím, co nebylo dosud překonáno. Hlavním znakem systému práce M. Čechova je excentrická improvizace probíhající přímo před očima diváka. Na rozdíl od metody Stanislavského, která předpokládá hercovo ztotožnění se s dramatickou postavou, tedy že divadlo je reálným odrazem skutečného světa, M. Čechov zastává názor, že divadlo je za všech okolností především divadlem a jedině divák, který na tuto skutečnost přistoupí, může vkročit spolu s tvůrci do jakéhosi nového rozměru někde nad hranici lidského chápání. Neznamená to ovšem, že by naše inscenace byly určeny pouze úzkému okruhu intelektuálů. Naopak. Jsou určeny všem, přičemž každý si z nich odnáší vždy to, co konkrétně oslovilo jeho. Improvizace je u nás chápána ze smyslu specifického přístupu ke každému představení, kterému předchází společný „energetický trénink“. Velmi důležité je momentální rozpoložení herců, nálada, stav mysli, ale zároveň i všechny ostatní vnější okolnosti, včetně třeba počasí - to všechno jsou prvky, které společně vytvoří konkrétní a jedinečnou atmosféru konkrétního představení, které je neopakovatelné, rodí se jen pro dnešek. Aby takové představení mohlo vzniknout, je nesmírně důležitá rozvinutá psychika herců, neboť určujícím momentem není text, ale atmosféra, vnímání energie. Bez atmosféry je představení jako člověk bez duše - robot.

Všechny tyto principy se dají beze zbytku uplatnit zejména při inscenování her N.V.Gogola, a proto také ze třinácti titulů na repertoáru našeho divadla jsou čtyři právě jeho.

3/ Jak se vám pracovalo s herci Dejvického divadla ?

Mohu říci, že se všemi se mi pracovalo dobře, zejména mě překvapil skutečný zájem o poznání metody Michaila Čechova. Možná, že někdy nebyla intenzita práce přesně taková, na kterou jsem zvyklý, ale řekl bych, že touha byla natolik silná, že „mládí zvítězilo nad nedostatkem profesionálních zkušeností“.

„Revizor je princip. Je to konkrétní slovo pro náraz, pád, posuv a tlak. Stačí věta a už to lítá. Náhle není čas a fráze, věci a lidi se představují v pravém světle, svinstvo se provaluje, moc je nahá. Je to stará pravda, že moc kazí a absolutní moc kazí absolutně. Hejtman je její próza, Chlestakov je její poezie.“ /Zdeněk Mahler/

„Nejvíce se musíme střežit toho, abychom neupadli do karikatury. Ani na těch nejmenších rolích nesmí být nic přetaženého nebo triviálního. Naopak, herec se zejména musí snažit, aby byl skromnější, prostší a jaksí šlechetnější, než je ve skutečnosti osoba, kterou představuje. Čím méně bude herec myslit na to, aby rozesmál a aby byl směšný, tím více se projeví směšnost jeho role. Směšné se projeví samo zejména ve vážnosti, s níž se zabývá svou činností každá z postav, vystupujících v komedii ...“ /N.V.Gogol: Upozornění těm, kdo by chtěli jaksepatří sehrát Revizora/

„*My všichni jsme vzešli z Gogolova Pláště...*“

/F.M.Dostojevskij/

Nikolaj Vasiljevič Gogol

Narodil se 1. dubna 1809 ve Velkých Soročincích na Ukrajině v kulturně vzdělané šlechtické rodině. V letech 1821 - 1828 absolvoval lyceum v Něžině. Po příchodu do Petrohradu toužil prorazit buď jako úspěšný herec, nebo se výrazně prosadit ve veřejně prospěšné činnosti. Byl zaměstnán na různě významných místech /např. jako docent obecných dějin na petrohradské universitě/, ale byl Petrohradem a jeho atmosférou natolik rozčarovaný, že se vzdal myšlenky na vysokou státnickou funkci a rozhodl se zasvětit svůj život výhradně literatuře.

Velký vliv na něj mělo seznámení s A.S. Puškinem, který mu dokonce dal námět pro jeho nejvýznamnější díla - *Revizora a Mrtvé duše*.

Po rozporuplném, až nepříznivém přijetí *Revizora* v roce 1836 odjel zklamaný do jakési dobrovolné emigrace, kde strávil, převážně v Římě, téměř dvanáct let. Do Ruska se vrátil až v roce 1848. Pronásledován pochybnostmi o své tvorbě a stravován zhoršující se duševní chorobou zemřel 4. března 1852. Ještě krátce předtím spálil téměř všechny své rukopisy včetně rozpracovaných dalších děl *Mrtvých duší*.

Svým talentem na sebe upozornil už prvotinou *Věčery na samotě u Dakaňky* /1832/, v nichž mimo jiné vyjádřil lásku k rodné Ukrajině, přičemž udivil podrobnou znalostí někdejších zvyklostí a folklóru. Následovala povídková sbírka *Mirhorod* s kozáckou epopejí *Taras Bulba* /1835/. Vrcholem jeho povídkové tvorby jsou nepochybně *Petrohradské povídky* /1836-1842/, v nichž hlavním hrdinou je město Petrohrad, kde pod tíhou byrokracie hynou malí, obyčejní lidé. V povídkách navíc mísí realisticky vykreslený život s velkou dávkou fantastičnosti až mystiky. Po svém odchodu do zahraničí píše k *Revizorovi* ještě další dvě divadelní komedie - *Ženitbu* a *Hráče* a především vydává první díl nedokončené románové trilogie *Mrtvé duše*.

Program připravila: Eva Suková,

Foto: Martin Špelda,

Grafická úprava: Tania Gutová

Sazba: 3P grafické studio

DEJVICKÉ DIVADLO

Ředitelka: Eva Měříčková * Umělecký šéf: Miroslav Krobot

Hereci: Jana Holcová, Klára Melišková, Zita Morávková, Denisa Nová,
Zdenka Volencová, Ladislav Frej, Jindřich Herbst, Martin Myšíčka,

David Novotný, Pavel Řezníček, Jan Španbauer, Ivan Trojan, Pavel Žatečka

Lukáš Hlavica /režisér/, Eva Suková /dramaturg/, Bára Lhotáková /scénograf/,
Tania Gutová /výtvarník/,

Lucie Piitterová /tajemník umělecko - technického provozu/,

Pavla Dvořáková /inspice, zájezdy/, Nataša Trmalová /nábor/,

Tereza Měříčková, Michaela Malíková /pokladna/

Ječmínek /světla/, Tom Rejhol /zvuk/,

Ondra Vyštejn, Suchoň, Váňa, Ejmý /technika/